

# REFERAT Økonomi- og Erhvervsudvalget (2018-2021)

## d. 20-01-2021

**Mødedato** Onsdag d. 20. januar 2021 kl. 12:00

**Mødested** M.4.3/rådhuset

**Mødedeltagere** Ulrik Wilbek, Per Møller Jensen, Åse Kubel Høeg, Claus Clausen, Eva Pinnerup, Niels Dueholm, Torsten Nielsen, Peter Juhl, Kai O. Andersen

**Indholdsfortegnelse**

Planlægning af årets budgetproces..... 3

# Punkt 1: Planlægning af årets budgetproces

20/39647

## Resume

Der er udarbejdet oplæg til proces og spilleregler for budgetlægningen 2022 til 2025.

## Indstilling

Kommunaldirektøren indstiller,

1. at det drøftes, om måltallene i den økonomiske politik skal være uændrede, så de også gælder for budget 2022 til 2025,
2. at der på baggrund af budget 2021-2024 indarbejdes årlige reduktioner på en halv procent af serviceudgifterne i 2022 og 2023 men indtil videre ikke i 2024 og 2025,
3. at processen for udarbejdelse af forslag til reduktioner (den halve procent i 2022) godkendes,
4. at Økonomi- og Erhvervsudvalget tager stilling til, om demografimodellen for socialområdet skal udgå fra budget 2022 og frem,
5. at det drøftes, om den demografiske nettoudfordring for dagtilbud, skoler, ældre- og sundhedsområdet samt eventuelt socialområdet på nuværende tidspunkt skal udpeges som en særlig budgetudfordring, som skal indgå i byrådets videre budgetlægning,
6. at det drøftes, hvilke spilleregler, der skal gælde for udvalgenes budgetlægning, jf. forslaget i tabel 3 i sagsfremstillingen,
7. at udkast til procesplan for budgetlægningen, jf. bilag 1 godkendes, og
8. at principper for fastsættelse af budgetrammer godkendes.

## Beslutning i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 20-01-2021

1. Måltallene i den økonomiske politik forbliver uændrede, og vil således være gældende for budget 2022 til 2025,
2. På baggrund af budget 2021-2024 indarbejdes årlige reduktioner på en halv procent af serviceudgifterne i 2022 og 2023, men indtil videre ikke i 2024 og 2025,
3. Processen for udarbejdelse af forslag til reduktioner (en halv procent i 2022) godkendes
4. Demografimodellen for socialområdet udgår fra budget 2022 og fremefter
5. Den demografiske nettoudfordring for dagtilbud, skoler, ældre- og sundhedsområdet udpeges som en særlig budgetudfordring, og indgår i byrådets videre budgetlægning
6. Spillereglerne for udvalgenes budgetlægning godkendes, i overensstemmelse med de i tabel 3 i sagsfremstillingen fremførte, med tilføjelse om at udvalgene kan fremsætte anlægsønsker
7. Udkast til procesplan for budgetlægningen godkendes, jf. sagens bilag 1
8. Principperne for fastsættelse af budgetrammer godkendes.

## Sagsfremstilling

## Historik

Sidste års budgetlægning er blevet evalueret i Hoved-MED den 3. november og Økonomi- og Erhvervsudvalget den 11. november 2020 ([link til sag nr. 19 i Økonomi- og Erhvervsudvalget 11. november 2020](#)).

## Inddragelse og høring

Hoved-MED drøftede den kommende budgetlægning på mødet den 8. januar 2021.

## Beskrivelse

### Økonomisk politik:

Byrådet bekræftede senest måltallene i den økonomiske politik i forbindelse med indgåelsen af budgetforliget for budget 2021 til 2024. Måltallene er følgende:

- Overskud før anlæg og afdrag m.v. på minimum 250 mio. kr.
- Skattefinansierede nettoanlægsudgifter på minimum 225 mio. kr.
- Gennemsnitlig likviditet på minimum 200 mio. kr.

Tabellen nedenfor viser i hvilket omfang budget 2021-2024, der udgør det økonomiske udgangspunkt for budgetlægningen, opfylder målsætningerne i den økonomiske politik.

Tabel 1. Det vedtagne budget 2021 til 2024 (i mio. kr.)

| Måltal i den økonomiske politik                          | 2021   | 2022   | 2023   | 2024   |
|----------------------------------------------------------|--------|--------|--------|--------|
| Overskud før anlæg og afdrag m.v.<br>(min. 250 mio. kr.) | -266,3 | -297,0 | -321,0 | -297,8 |
| Anlægsudgifter (min. 225 mio. kr.)                       | 234,0  | 269,6  | 308,5  | 215,6  |
| Gennemsnitlig likviditet<br>(min. 200 mio. kr.)          | 295,0  | 265,0  | 220,0  | 200,0  |

Tabellen viser, at de tre vedtagne budgetoverslagsår i 2022 til 2024 stort set opfylder de tre måltal. Det er kun anlægsudgifterne i 2024, som ikke lever op til måltallene.

### Udgangspunkt for budgetlægningen:

Der er et godt udgangspunkt for den kommende budgetlægning for 2022-2025. Den nye udligningsreform i 2020 betød en nettogevinst for Viborg Kommune, og samtidig blev det ekstraordinære finansieringstilskud gjort permanent fra 2021. Finansloven for 2021 indeholder blandt andet midler til opkvalificering på ældreområdet og fremrykket minimumsnormering på dagtilbud. Der er dog pres på socialområdet og familieområdet. Samtidig resulterer covid-19 situationen i øget usikkerhed om konjunkturudviklingen og dermed især beskæftigelsessituationen og udviklingen i overførselsudgifterne.

### Udmøntning af reduktioner:

På udgiftssiden i det vedtagne budget er der indlagt årlige reduktioner på en halv procent af serviceudgifterne svarende til 20 mio. kr. i 2022 og 20,3 mio. kr. i 2023. Disse reduktioner er placeret i en central pulje under Økonomi- og Erhvervsudvalget område. Det foreslås, at reduktionerne søges fundet via tiltag, som påvirker borgernes oplevede serviceniveau mindst muligt.

Der er mulighed for at videreføre én procent reduktion på administration og derudover afsøge muligheder for reduktion af centrale konti på Økonomi- og Erhvervsudvalgets område. Det resterende reduktionsbeløb kan herefter blive tilbageført til udvalgene, som dermed får ansvaret for at finde de nødvendige reduktioner.

Udvalgenes forslag til reduktioner kan forelægges til Økonomi- og Erhvervsudvalgets møde den 16. juni.

### Demografi:

Med økonomiaftalen for 2021 har regeringen anerkendt kommunernes demografiske udfordring, som ikke mindst skyldes, at der hvert år bliver flere ældre. Det forventes derfor, at kommunerne bliver kompenseret for demografiudfordringen i de kommende økonomiforhandlinger. I statens regnestykke indgår både positiv og negativ demografi på forskellige fagområder, så kommunerne kompenseres med et nettobeløb.

Nettometoden blev ligeledes anvendt i Viborg Kommunes budget for 2021, hvor dagtilbudsområdet, skoleområdet og socialområdet afgav midler, mens ældre- og sundhedsområdet modtog midler.

I tabellen nedenfor ses beregningen, som blev udarbejdet til budget 2021 til 2024, hvoraf kun beløbene i 2021 er indarbejdet i budgettet.

Tabel 2. Demografiberegning til sidste års budget, mio. kr. (budget 2021 til 2024)

| (i mio. kr.)              | 2021    | 2022    | 2023    | 2024    |
|---------------------------|---------|---------|---------|---------|
| Ældre- og sundhedsområdet | 8,171   | 18,526  | 28,459  | 39,074  |
| Socialområdet             | -4,910  | -3,362  | -1,936  | -1,499  |
| Dagtilbud                 | -9,713  | -11,053 | -11,724 | -12,296 |
| Skoler                    | -4,812  | -7,741  | -11,717 | -15,797 |
| I alt                     | -11,264 | -3,630  | 3,082   | 9,482   |

Tabellen viser, at der blev tilbageført netto 11,3 mio. kr. i 2021. Der blev derudover tilført 2,8 mio. kr. som pulje til dagtilbud som kompensation for skævdeling af demografireguleringen.

I Viborg kommune beregnes den økonomiske konsekvens af den demografiske udvikling som en fremskrivning baseret på den seneste befolkningsprognose. Den demografiske udvikling og sammenhængen med udgifterne på socialområdet er behæftet med en vis usikkerhed, og dette adskiller sig væsentlig fra de tre øvrige områder. I demografimodellen antages det, at andelen af borgere i socialområdets målgrupper, der modtager et tilbud, er konstant. Andelen af borgere som modtager et tilbud på socialområdet er beregnet på baggrund af regnskabstal og genberegnes hvert år. Befolkningstilvækst vil, jf. denne metode, således medføre øgede udgifter på socialområdet, mens befolkningstilbagegang vil medføre reducerede udgifter på socialområdet. Viden om den demografiske udvikling er ét element i at kunne styre og sikre en hensigtsmæssig planlægning på socialområdet. Efterspørgslen på ydelser på det specialiserede socialområde er sammensat og påvirkes af mange forskelligartede forhold, som ikke alle lader sig kvantificere. Disse øvrige forhold, herunder ændringer i enkelte borgeres diagnosebillede, sammensætningen af behandlingstilbud, osv., er ikke inkluderet i demografimodellen.

På denne baggrund er det indstillet, at Økonomi- og Erhvervsudvalget tager stilling til, om demografimodellen for socialområdet skal udgå fra budget 2022 og frem.

Befolkningsprognose og virkning på udgifts- og indtægtssiden vil blive præsenteret på plankonferencen den 8.-9. april.

Spilleregler for udvalgenes budgetlægning:

Som udgangspunkt skabes der ikke noget nyt økonomisk råderum i budget 2022 til 2025. Reduktionerne på en halv procent er indarbejdet i budgettet for 2022 og 2023. Det må forventes, at der fortsat vil være behov for at finde reduktioner og foretage omprioriteringer indenfor budgetrammerne, hvis udvalgene står med budgetudfordringer eller ønsker at iværksætte nye tiltag. På den baggrund foreslås følgende spilleregler for udvalgenes budgetlægning.

Tabel 3. Spilleregler for udvalgenes budgetlægning

- 1 Udvalgene finansierer som hovedprincip selv økonomiske udfordringer og nye tiltag på driftsbudgettet.

Hvis et udvalg har budgetudfordringer, som udvalget ikke selv kan finde finansiering til, skal disse præsenteres for byrådet på plankonferencen den 8.-9. april. Herunder

- 2 fremlægges beregninger af den demografiske udfordring indenfor dagtilbud, skole, ældreområdet og evt. socialområdet.

- 3 Økonomi- og Erhvervsudvalget tager den 16. juni stilling til, hvilke eventuelle budgetudfordringer, der skal findes finansiering til i budgetlægningen.

- 4 Finansiering af resterende budgetudfordringer, drøfter de politiske udvalg på augustmøderne.

- Der er fri adgang til at præsentere nye anlægsønsker uden at anvise finansiering. Nye anlægsprojekter vil indgå i byrådets budgetlægning og blive drøftet undervejs i de enkelte udvalg og sidenhen i Økonomi- og Erhvervsudvalg samt på budgettemamøde og budgetseminar.

Procesplan for budgetlægningen:

Der er udarbejdet oplæg til procesplan for budgetlægningen 2022 til 2025, der kan ses som bilag nr. 1.

Der lægges op til, at dag 1 på plankonferencen indeholder aktuel økonomi, budgetlægning, sammenhængsmodel og befolkningsprognose. Byrådet kan blandt andet drøfte opfølgning på resultater i forhold til sammenhængsmodellen, og hvilke nye initiativer, der skal sættes i gang for at understøtte sammenhængsmodellens temaer og målsætninger. Nye initiativer kræver som udgangspunkt ikke flere penge, da det må forventes, at der i væsentlig grad vil være tale om omlægning af eksisterende indsatser, som også kan ske på tværs af fagområder. Dag 2 på plankonferencen indeholder drøftelser af aktuelle plantemaer.

Inddragelse af MED og andre parter:

Hvert fagudvalg tilrettelægger en proces for, hvordan inddragelsen skal foregå i forhold til interessenterne på de enkelte udvalgsområder herunder bl.a. MED-system og brugerbestyrelser. Dette gælder også i forhold til processen for reduktionsforslag.

Hoved-MED deltager på byrådets temamøde den 21. juni 2021 og på budgetseminarets første dag den 30. august. Budgetforslaget sendes til høring hos Ældrerådet, Handicaprådet, Integrationsrådet, Udsatterrådet og Ungdomsrådet mellem behandlingen i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 8. september og byrådets 1. behandling den 15. september.

Principper for fastsættelse af budgetrammer

Det foreslås, at budgetrammer til udvalgene for de enkelte politikområder præsenteres på udvalgenes budgetmøder i marts.

Servicerammerne tilrettes teknisk for følgende forhold:

1. Rammerne består af de budgetterede udgifter i overslagsår 2022, 2023 og 2024 i det vedtagne budget 2021-2024. Rammen i 2025 forudsættes som udgangspunkt at svare til 2024 bortset fra midlertidige bevillinger, som bortfalder.
2. Der foretages pris- og lønfremskrivning fra 2021-priser til 2022-priser efter de udmeldte skøn fra KL.
3. Tillægsbevillinger, som byrådet har godkendt siden vedtagelsen af budget 2021-2024, indarbejdes.
4. Der indregnes ikke pr. automatik yderligere demografi, hverken positiv eller negativ demografi.
5. Virkning af Økonomiaftalen mellem Regeringen og KL, herunder indtægtsprognose for skatter og generelle tilskud.
6. Konsekvenser af ny lovgivning i henhold til lov- og cirkulæreprogrammet.

Udgifterne på overførselsområdet (kontanthjælp, dagpenge, førtidspension mv.) er ikke omfattet af den almindelige rammestyring. Overførselsområdet budgetlægges på baggrund af regnskabserfaringerne fra 2020 og budgetopfølgningerne i 2021. Herunder revurderes effekten af tidligere igangsatte initiativer. Desuden indgår den senest kendte konjunkturudvikling baseret på KL's skøn, samt virkninger af lovændringer på området. Området budgetteres ud fra oplysningerne, der er tilgængelige efter indgåelse af økonomiaftalen. Økonomi- og Erhvervsudvalget behandler i august basisbudgettet med ovennævnte tekniske ændringer.

## Alternativer

Intet.

## Tidsperspektiv

Intet.

## Økonomiske forhold og konsekvenser

Intet.

## **Juridiske og planmæssige forhold**

Intet.

## **Bilag**

Politisk procesplan for budgetlægning 2022-2025